

Beleggen, beleggers, beleggings- maatschappijen

Wat is (geld) beleggen? Van Dale zegt: er een bestemming aan geven, het vastleggen, ergens in steken, op intrest zetten. Het zijn noties die van een zekere actieve instelling getuigen. Anders, méér, dan bij sparen. Sparen betekent — bij Van Dale — slechts „bewaren, niet opmaken” of, in positieve zin: „geld terzijde leggen”. Vastleggen suggereert ook de bedoeling van een bepaalde duurzaamheid en het effect van een zekere immobiliteit. Op intrest zetten geeft bovendien blijk van een zakelijk trekje, van een economisch besef.

Men kan de vraag wat beleggen is ook meer wetenschappelijk, langs de weg van een definitie, proberen te benaderen. Ook dan gaat het er natuurlijk om het eigene van beleggen aan te geven, bij voorbeeld tegenover sparen aan de ene kant en investeren of ondernemen aan de andere kant. Het relevante verschil tussen sparen en beleggen lijkt te moeten liggen bij het wel (beleggen) of niet (sparen) aanwezig zijn van de bereidheid een risico te lopen ten aanzien van het ingelegde of ingezette bedrag. Echter, al enkele decennia is dit onderscheid puur formeel; materieel loopt in een tijd van inflatie immers ook de spaarder risico met betrekking tot de hoofdsom. Ook de afgrenzing ten opzichte van investeren en ondernemen is materieel niet zo gemakkelijk. Dat wordt toegelicht in het artikel in dit nummer over beleggen in onroerend goed: dat blijkt aspecten te vertonen van investeerder- en ondernemerschap. Hetzelfde geldt voor het beleggen in „ventures”. Sparen, beleggen, investeren, ondernemen liggen op een glijdende schaal.

Een derde ingang: vraag aan mensen die zich beroepsmatig met beleggen bezighouden wat zij er onder verstaan. Een geschikt moment voor die vraag is: als zij tot enige nauwkeurigheid worden gedwongen. Die dwang is er als deze beleggers een onderzoek instellen naar hun markt. De Vereniging voor de Effectenhandel deed dat in 1979. Als beleggers werden toen beschouwd: bezitters van al dan niet ter beurse genoteerde effecten, waaronder ook aandelen in een eigen BV, personeelsobligaties e.d. Robeco liet in 1982/1983 een omvangrijk marktonderzoek verrichten. Toen was het criterium voor de belegger: degene die aandelen of obligaties

heeft, welke ter beurse genoteerd zijn. Ik acht deze laatste omschrijving doelmatiger dan die van de Vereniging. Iemand die aandelen bezit in een eigen bedrijf zal men toch eerder ondernemer noemen dan belegger.

Uit deze drie benaderingen wordt voelbaar dat de grenzen vaag zijn. Toch worden er wel enkele contouren zichtbaar. Beleggen is verbonden met een zekere actieve, economische houding ten opzichte van geld: het impliceert echter geen eigen omgang met het materiële actief waarin het ingezette geld ten slotte is vastgelegd.

Hoeveel beleggers zijn er in Nederland? De al aangestipte vloeiende overgangen nopen tot voorzichtigheid bij de interpretatie van statistisch materiaal, ook dus van de door mij hierna vermelde cijfers. Statistische gegevens zijn snel gedateerd. Door de hoge rente in de afgelopen jaren neemt bij voorbeeld het rendementsbewustzijn toe, waardoor vele beleggers in obligaties gemakkelijk houders van deposito's worden en omgekeerd. Het ene valt onder beleggen, het andere onder sparen. Volgens het criterium van de Vereniging zijn er ongeveer 630.000 beleggers in Nederland, dat is circa 4,5% van de bevolking. De nauwere Robeco-omschrijving leidt tot een aantal van 400.000 à 450.000, of wel ca. 3% van de bevolking. Betreft men dit aantal op de bevolking van 18 jaar en ouder (ca. 10 miljoen), dan stijgt het percentage tot ruim 4. Het aantal spaarders is vele malen groter dan het aantal beleggers. Het aantal spaarders wordt namelijk geraamd op 7,3 miljoen, of wel 72% van de bevolking van 18 jaar en ouder. Een belangrijke vraag is welk deel van de spaarders onderomstandigheden de overstap zal maken naar beleggen. Het is in dit verband interessant te vermelden dat er, blijkens het Robeco-onderzoek, ruim 500.000 personen in het bezit van een depositorekening zijn en bijna 500.000 in het bezit van spaarbewijzen.

De genoemde cijfers betreffen uiteraard particulieren. Er zijn daarnaast natuurlijk ook institutionele beleggers: verzekeringsmaatschappijen, pensioenfondsen, spaarbanken. Hun aantal schat ik tussen de 1.200 en 1.500.

Daarnaast kent Nederland 45 beleggingsmaatschappijen. Zij beheren gezamenlijk

een bedrag van f. 17 mrd. De 27 aan de beurs genoteerde fondsen representeren circa 20% van de aandelenbeursomzet in Amsterdam. Dinerend zijn de fondsen die tot de Robeco-groep behoren. Te zamen beheren deze 73% van het actief van alle Nederlandse beleggingsfondsen. De waardering voor de functie van de beleggingsmaatschappijen lijkt uit deze cijfers voldoende te spreken. Door selectie en spreiding bieden zij aan de particuliere belegger een zinnig alternatief voor „do it yourself”.

De aanleiding tot dit speciale nummer ligt bij het vijftigjarig bestaan van Robeco, één van de oudste en al vele jaren de grootste beleggingsmaatschappij in Nederland. Alle bijdragen in dit nummer werden geschreven door auteurs uit het Robeco-huis. Er wordt aandacht geschonken aan de belangrijkste beleggingscategorieën: aandelen, vastrentende waarden en onroerend goed. Vanwege de actuele betekenis werd, in afzonderlijke beschouwingen, op opties en ventures ingegaan. Ook werd een artikel opgenomen over beleggingstheorie en een verhandeling over de Nederlandse beleggingsfondsen. Ten slotte: op 7 oktober werd in het Rotterdamse stadhuis een symposium gehouden, gewijd aan de toekomst van het aandeel. Henry Kaufman, Jan Tinbergen en Alvin Toffler waren de inleiders. Een verslag van dit symposium completeert de inhoud van dit nummer. Bij elk onderwerp moest de behandeling zich tot enkele facetten beperken; de omvang van dit nummer overschrijdt toch reeds ruimschoots de gebruikelijke omvang van dit weekblad. Hier en daar wordt teruggegaan naar het verleden; veel gaat over het nu en er is een snuffje toekomst. Aldus worden ook in dit beleggingsnummer de beide essentiële kenmerken zichtbaar van de beleggingsmaatschappij: spreiding en selectie.